

Prædiken til 9. søndag efter trinitatis

Luk. 16, 1-9

Jeg vil begynde med at stille nogle spørgsmål til *Ordsprogenes Bog*. Det er eneste gang i kirkeåret, vi læser fra *Ordsprogenes Bog*, der er sæt på sæt af leveregler tilskrevet Kong Salomon. ”Hold ikke et gode tilbage fra den, som har brug for det, når det står i din magt at yde det”. Herlig regel, ikke? Men er ordsprogene ikke ledsaget af en logik og en religiøsitet, der er sort-hvid? Hvad betyder det, at Herren driver spot med spottere og viser ydmyge velvilje? Mon det er rigtigt, at Herrens forbandelse hviler over den uretfærdiges hus, mens han velsigner den retfærdiges bolig? Og: Afskyr Herren virkelig dén, der kommer på afveje? Det står der faktisk.

Og alligevel: Graver vi lidt i *Ordsprogenes Bog*, så åbner der sig en almenreligiøsitet, som måske ikke er en gennemsnitsdansker – eller os selv - så fremmed, som vi måske tror. Jeg kender i alt fald godt logikken: Gud er med mig, når det går godt – hvis det går mig skidt, så spørges instinktivt: Hvad har jeg gjort, når Gud ikke er med mig? Religiøsiteten er logisk, sort-hvid, gammel-testamentlig.

Måske skulle vi grave i Det Nye Testamente fremfor at grave videre i det gammeltesta-

mentlige.

Og her har vi så lignelsen om den uærlige godsforvalter. Her er vi virkelig sat på gravearbejde, hvis vi vil ned i interessante lag - vi skal grave dybt for at finde evangeliet!

Forestil dig, at din bankrådgiver ringede og foreslog, at din gæld skulle nedskrives. Det ville da være fantastisk. Rådgiveren var opsagt til næste måned – og kunne lige så godt fifle lidt med dine lån – og han syntes for øvrigt, at I burde ses og lære hinanden bedre at kende. Ville du blive ven med ham? Ham, som søgte at skaffe sig en ven gennem den uærlige mammon?

Det er åbenbart ham, den uærlige formueforvalter, som roses i lignelsen. Som ligefrem handler klogt.

Grundtvig – hvis pen ellers hurtig løber stærkt – har kun skrevet en halv side til denne prædiken, da han i 1821 skulle prædike over teksten. Det er nødvendigt - ræsonnerer Grundtvig – at Skriften og Herrens ord, der rummer al sandhed om det høje og lave – ”må beholde nogen dunkelhed for os som kun forstå stykkevis”. Og så fastholder han paradokset: Troløse husholdere er vi alle mere eller mindre, og dog er dét, som forventes af husholdere, at de findes tro.

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Kaj Munk skriver om lignelsen om den uærlige godsforvalter, at den er - citat - ”den af Vor Herres lignelser, der har voldt de arme fortolkere mest søvnløshed. I deres Panders og Hænders sved har de slidt for at få den æltet til, saa der kunne bages brød af den paa en prædikestol”.

Det skønne ved leveregler er, at de er til at forstå. De går op, de er sort-hvide. Sådan er vort liv heldigvis ofte i mange sammenhænge. ”Udtænk ikke ondt mod din næste, han bør trygt hos dig” – for at tage et ordsprog igen. Næsten ser du jo i morgen – det er indlysende dumt at udtænke onde planer, de vender sig mod dig selv.

Graver vi lidt dybere i den menneskelige tilværelse, så er alt ikke så sort-hvidt. Her kan den, der snyder, roses, som i lignelsen. Sympatien med den, der snyder, kender vi fra det bibelske univers. Jakob snyder sin bror Esau for førstefødselsretten, klæder sig ud til det formål. Og vi hører, at han ligefrem var udvalgt af Gud Herren. Og samtidig ved vi fra Kirkens historie, hvor galt det er gået med mennesker, der var særligt udvalgt.

Må vi ikke fastholde modstanden mod den uærlige godsforvalters handling? Den uærlige godsforvalter kan da ikke roses? Vi er da alle undergivet love og moral, der må gælde for alle? Vi kan da ikke sympatisere med snyd? Denne modstand, denne stemme i os, er helt afgørende for al retsbevidsthed – for at vi som samfund ikke opløses. Vi må indordne os under givne love og acceptere en fælles moral.

Graver vi længere ned, så er det måske ikke så enkelt. Først har vi det sort-hvide lag – så

er næste lag det samfundsmæssige. Det sidste lag er det eksistentielle eller åndelige. Her graver vi ikke med buldozer, men med mindre remedier. Det er mere forfinet: med ske og pensel.

Vi kan f.eks. spørge: Står foragten for mindre fejl altid mål med den offentlige modstand? Ve den politiker, der ikke har orden i kørselsregnskabet. Ve den cykelrytter, der er dopet. Ve den, der er kommet på afveje. Det er næsten, som om vi blændes af moralen, vores retskaffenhed. Medierne jagter afsløringen i sig selv, forargelsens energi, men er ligeglad med mennesket bag.

Er der ikke forskel på at snyde og på den, der snyder? Jo! Den, der har snydt og fiflet og været udspekuleret kan indrømme det. Det er netop ikke sådan, at Herren afskyr det menneske, der er kommet på afveje – det er en logisk, almenreligiøs betragtning; Gud skabt i vor egen forargelses billede. Som om Gud ville føle afsky – vredes for altid. Herren afskyr synden – ikke synderen. ”Hvis vi siger, at vi ikke har synd” – skriver apostlen Johannes – ”fører vi os selv på vildspor, og sandheden er ikke i os”. Hvis vi tror, vi ikke har befundet os i dilemmaer – i gråzoner, og valgt forkert, så tror vi fejl. Enten ramte vi ikke plet med det, vi gjorde, eller vi overså et andet menneske, eller hvad det nu var. Vi er kommet helt ned i samvittigheden, vi graver med en lille fin teske.

Vi inviteres til at grave virkelig dybt i evangeliet og ikke i os selv. For her skal penslen bruges til, at vi kan se vort evangeliske fund tydeligere – til stadighed opdage mere og mere af det i vore liv.

”Hvis vi bekender vore synder, er han trofast og retfærdig, så han tilgiver os vore synder og renser os for al uretfærdighed”, hørte vi. Det er store ord – de skal pensles fri, de skal opdages. Hvad vil Gud mon sige til os? Jeg tror, at Gud er parat til at sige til os – ind i samvittighedens konkrete dilemma: Handl! Synd tappert! Du bør roses for din uærlige handling!

Amen

Jacob Holm

Fredens Sogn, Skåde

Salmer:

736, 433/434, 292, 692, 728, 562, 375